

зиса, от които парадигмата тръгва, за да ги задълбочи и генерализира. И двата се отнасят до елегичния етюд „Нощ“ – творба, дала силен подтик на критика да се усъмни въобще в рецептивната адекватност на българския читател. За А. Страшимиров „Нощ“ е 1) антипатриархална и 2) автобиографична творба. Наистина поемата сумира, пречупва и преломява патриархалния тип светонагласа, но у Страшимиров наблюдаването над отделния текст е глобализирано – прием, често срещан и в критическата практика на Пенчо Славейков и д-р Кръстев. По този начин с лекота е постигнато внушението за непатриархалното и безизкусно мислене на поета, врязало се сред идиличната и уравновесена, но и също така фалшива, лъжовна, заблуждаваща мисловност.

От същата година е и преценката на Б. Ангелов²³, че стиховете на Яворов са „лишени от кваса на Вазовия сантиментализъм“. Уточнявайки и лично заостряйки опозицията *патриархалност – модерност*, тази оценка попада в руслото на смисли на А. Страшимиров. Още тук става явен стремежът на парадигмата да увлече в себе си наскоро блесналият талант, противопоставяйки го на все по-„издребняващия“ голям писател... Б. Ангелов детайлизира и А.-Страшимировото наблюдение „безизкуственост“ в по-тесен поетологически смисъл: той се изказва положително за липсата на „риторски цветя“ у Яворов. Всъщност тази значително по-аналитична рецензия на „Стихотворения“ 1901 е построена върху нарочно търсената опозиция *Яворов – Вазов*. Една типично парадигматична опозиция, защото, ако проблемът опира до реторичното и реторизма, поезията на Яворов би могла да опонира далеч по-успешно на един завършен ритор от типа на Ст. Михайловски. Това обаче не би могло да се случи в 1901 г., когато все още липсва обобщен поглед върху развоя на българската поезия и когато все още лириката на Вазов е репрезентация въобще на лирика. Вазов печели публиката с неуморно произвежданите патриархални смисли – черта, определено